

Innhold

Forord	5
Forord til andre utgave.....	7
Kapittel 1	
Forskning viser at	15
Noen vitenskapsteoretiske betraktninger	19
Organisering av boken	23
Kapittel 2	
Forskning gir svar på spørsmål – problemstilling	25
Enheter og variabler	26
Formulering: hypotese, spørsmål eller tema.....	27
Formål med studien: beskrivelse, forklaring eller prediksjon.....	29
Andre dimensjoner: tid, nivå og generalisering	31
Oppsummering.....	32
Anbefalt litteratur.....	33
Kapittel 3	
Grunnspørsmål: Hvor mange eller hvor mye?	35
Mer om enhetene i undersøkelsen.....	39
Typer enheter	39
Utfordring 1: når analyseenhetene undersøkes via en annen type observasjonseenheter	41
Utfordring 2: utvelgelse av analyseenhetene	43
Mer om variablene i undersøkelsen.....	44
Relasjon mellom variabel og enhet.....	45

Målenivå	46
Avhengige og uavhengige variabler	50
Datatyper	50
Oppsummering	54
Anbefalt litteratur	55

Kapittel 4

Analyse er forenkling	58
Univariate analyser	60
Frekvensfordelinger og grafiske framstillinger	60
Statistiske mål	66
Sentraltendens eller konsentrasjon: Hvilken verdi er den mest representativ for enhetene på den aktuelle variabelen?	67
Spredning: Hvor mye varierer enkeltobservasjonene jevnt over fra sentraltendensen?	73
Form: Er fordelingen på variabelen symmetrisk, eller «bikker» den mot høye eller lave verdier i fordelingen?	77
Ulikhet	79
Generell anbefaling	79
Oppsummering	80
Anbefalt litteratur	82

Kapittel 5

Vi studerer variasjon	86
Tverrsnittsundersøkelser	89
Tidsdesign	89
Gjentatte tverrsnittsundersøkelser	90
Kohortundersøkelser – alderseffekt, generasjonseffekt og periodeeffekt	91
Panelundersøkelser – prospektive og retrospektive	95
Tidsserieundersøkelser	98
Flernivådesign	102
Oppsummering	107
Anbefalt litteratur	108

Kapittel 6

Kunnskap oppstår ved sammenlikning	111
Betydning av sammenlikning og kontrast.....	113
Oppsummering.....	116
Anbefalt litteratur.....	117

Kapittel 7

Enheter som sammenliknes, må være sammenliknbare	118
Å studere årsakssammenhenger.....	122
Kriterier for årsaksslutninger	125
Avklare tidsrekkefølgen	126
Unngå spuriøse sammenhenger	128
Rater	129
Kontrollvariabler.....	130
Matching.....	131
Tvilling-/søskenstudier	132
Faste effekter.....	132
Instrumentvariabler.....	133
Eksperimentet – spesielt beregnet på studier av årsakssammenhenger	133
Ting som kan gå galt i eksperimenter.....	136
Kvasieksperimentet.....	138
Kvasieksperiment uten intervensjon.....	142
Mekanismer – samfunnslivets urverk?	146
Én studie er sjelden nok – om metaanalyser.....	147
Oppsummering.....	148
Anbefalt litteratur.....	149

Kapittel 8

Å lete etter sammenhenger innebærer å lete etter forskjeller ..	151
Avhengighetsmodeller	152
Prinsippet for avhengighetsanalyse.....	155
Krysstabellanalyse – en utvidelse av frekvenstabellen.....	155
Sammenlikning av statistiske mål	158
Enkel regresjonsanalyse	160

Multippel regresjonsanalyse	165
Vurdering av regresjonsmodellen	167
Strukturelle likningsmodeller.....	169
Forløpsanalyse (overlevelsesanalyse)	170
Sekvensanalyse.....	171
Samvariasjonsmodeller	173
Spredningsdiagram	173
Korrelasjonsanalyse	174
Eksplorerende faktoranalyse.....	179
Korrespondanseanalyse.....	181
Klyngeanalyse.....	183
Betydningen av kontekst – interaksjon mellom variabler	184
Oppsummering.....	185
Anbefalt litteratur.....	186

Kapittel 9

Feil	190
Feilkilder.....	193
Systematiske og tilfeldige feilkilder	195
Målefeil – reliabilitet og validitet.....	196
Tiltak for å redusere målefeil.....	200
Oppsummering.....	202
Anbefalt litteratur.....	203

Kapittel 10

Generalisering – slutte fra noen tilfeller til flere	205
Utvelging av enheter	206
Sannsynlighetsutvelging og ikke-sannsynlighetsutvelging.....	207
Statistisk generalisering og overføringsverdi.....	210
Generalisering fra populasjonsdata og registerdata.....	211
Frafall av enheter	211
Antall enheter/observasjoner.....	212
Slutningsstatistikk.....	214
Estimering – konfidensintervall.....	215
Hypotesetesting.....	217

Signifikanssannsynlighet	218
Feil av type I og type II	220
Statistisk signifikante sammenhenger er ikke nødvendigvis betydningsfulle	222
Metaanalyser – én studie er ikke nok	222
Oppsummering.....	226
Anbefalt litteratur.....	227

Kapittel 11

Hvordan lese kvantitativ forskning?

Hvor finner man hva i forskningsartikler og -rapporter?	229
Et raskt overblikk	231
En grundigere oversikt.....	232
Tolkes det korrekt? – en oppsummering.....	233
Metodologiske og substansielle forklaringer	234
Unngå magi – tolkninger må ha grunnlag i data og analyser	235
Sjekkliste for fortolkninger.....	236

Litteratur

Stikkord